

Dynamiek in de pensioensector

Nieuwsbrief, 1^e kwartaal 2009

Vermogensbeheer

Herstelperiode dekkingsgraad opgerekt

Door de kredietcrisis is de dekkingsgraad van veel pensioenfondsbeneden het niveau van 105% gezakt. DNB erkent de uitzonderlijke situatie en gaat akkoord met een herstelperiode van vijf jaar.

Zie pagina 2

Pensioenbeheer

PPI en Multi OPF op komst

Met de komst van een PPI is er een nieuw alternatief voor DC-regelingen. De PPI biedt echter niet de consolidatiemogelijkheid waarop veel bestaande opf'en wachten. De Vereniging van OPF'en pleit voor een Multi OPF.

Zie pagina 3

Vermogensbeheer

Twaalf gevarieerde beleggingspools

APG Groep heeft een spectrum aan beleggingsmogelijkheden beschikbaar. Pensioenfondsenvrijen daardoor wereldwijd toegang tot de beste marktpartijen en alle mogelijke beleggingsproposities.

Zie pagina 6

De dekkingsgraad

De financiële crisis laat ook pensioenfondsen niet ongemoeid. Donderdag 29 januari maakten de grote Nederlandse pensioenfondsen hun dekkingsgraad bekend. Gezamenlijk brachten zij een eenduidig beeld naar buiten. Bij de meeste fondsen ligt de dekkingsgraad tussen de 85% en 100%.

Verschillende sturingsmiddelen voor herstelplan

De oorzaken van de daling van de dekkingsgraad zijn bekend. Naast tegenvallende beleggingsrendementen gooit ook de daling van de langetermijnrente roet in het eten. De Nederlandsche Bank (DNB) heeft als toezichthouder deze uitzonderlijke situatie erkend en uitstel verleend voor het indienen van herstelplannen. Op uiterlijk 1 april 2009 moeten fondsen duidelijkheid verschaffen hoe het aanwezige tekort wordt ingelopen. Binnen vijf jaar moet de dekkingsgraad een niveau van minimaal 105% bereiken. Daarvoor heeft een pensioenfonds verschillende sturingsmiddelen beschikbaar, zoals: niet of minder indexeren, verhoging van de premie, versobering van de regeling (naar de toekomst toe), verminderen van pensioenaanspraken (afstempelen), aanpassing beleggingsbeleid of een combinatie van deze instrumenten. In het huidige economisch klimaat vergen deze oplossingen veel van onze samenleving. Het trekt een wissel op het vertrouwen dat men heeft in het collectieve Nederlandse pensioenstelsel. Daarom moet met beleid omgesprongen worden met bovenstaande maatregelen. We moeten de langetermijnhorizon van een pensioenfonds niet uit het oog verliezen.

Marktgeluiden

Hoewel de verlenging van de hersteltermijn naar vijf jaar positief is ontvangen, zijn er bezwaren over het generieke karakter ervan. Zo heeft het ene pensioenfonds een langere periode nodig om de vereiste minimale dekkingsgraad te bereiken dan een ander fonds. Er zijn bovendien aanvullende bepalingen die samenhangen met het gebruikmaken van vijf in plaats van de gebruikelijke drie jaar. Dat betekent dat nu al aangegeven moet

worden welk instrument het fonds extra gaat inzetten mocht het verwachte herstel zich niet voordoen. Ook is indexatie gedurende de herstelperiode niet toegestaan. Al met al, geen aantrekkelijk vooruitzicht.

Deze omstandigheden roepen vragen op als: wat is de houdbaarheid van het huidige pensioencontract? Welke effecten heeft een mogelijke aanpassing van de AOW op de pensioenregeling? Kunnen jongeren of gepensioneerden hun belangen nadrukkelijk verdedigen? Het expliciteren van het pensioencontract kan ervoor zorgen dat transparant gemaakt wordt wie welke risico's loopt en hoe hij daarvoor wordt beloofd.

Herstelplan op maat

Hoe we hiermee bij Cordares omgaan? In overleg met het bestuur van een opdrachtgevend pensioenfonds wordt fondsspecifiek gekeken naar de situatie. Een goede inschatting van de stand van zaken leidt tot een op maat gemaakt herstelplan. Scenario's vormen het uitgangspunt om de impact van de beschikbare sturingsmiddelen in te schatten. Onze professionals hebben kennis van de materie en vertalen die kennis naar onderbouwde adviezen. Projecties van de toekomstige dekkingsgraad stellen het fondsbestuur in staat een afgewogen beslissing te nemen.

Wilt u meer weten over de wijze waarop Cordares adviseert over fondsspecifieke herstelplannen? Neem dan contact op met ondergetekende.

Pieter J. Kasse, Hoofd Actuariële en Juridische Zaken Cordares Pensioenen
p.kasse@cordares.nl

Alternatieve vaststelling rentetermijnstructuur?

Waardering

De huidige lage dekkingsgraden worden deels veroorzaakt door een lage rente. De rentetermijnstructuur die pensioenfondsen gebruiken om hun pensioenverplichtingen te waarderen wordt maandelijks door De Nederlandsche Bank (DNB) vastgesteld. Dat gebeurt op basis van de interbancaire swapmarkt¹, die sterk wordt beïnvloed door de kredietcrisis.

Vaststelling

De lage rente voor met name lange termijnen leidt ertoe dat de voorzieningen van de pensioenfondsen relatief hoog worden vastgesteld. Dat leidt tot een lagere dekkingsgraad. De rentetermijnstructuur is niet alleen belangrijk voor de actuele waardering van de pensioenverplichtingen, maar speelt ook een belangrijke rol in de herstelplannen.

Pleidooi

Pensioenfondsen hebben bij DNB gepleit voor een alternatieve vaststelling van de rentetermijnstructuur. Tot nog toe zonder succes. Wel heeft DNB soepelere voorwaarden gegeven voor toekomstprojecties van de rentetermijnstructuur in herstelplannen.

¹ Rentecurve die door pensioenfondsen wordt gebruikt voor onder andere het waarderen van hun pensioenverplichtingen.

De kracht van de premiepensioeninstelling en het Multi OPF

Het wetsvoorstel voor de premiepensioeninstelling (PPI) zal naar verwachting binnenkort aan de Tweede Kamer worden aangeboden. Dan wordt bekend hoe het voorstel er precies uit zal zien. De hoofdlijnen zijn echter al eerder naar buiten gebracht. De PPI is een nieuwe pensioeninstelling die net als het bestaande pensioenfonds als Europese pensioeninstelling wordt aangemerkt.

Premiepensioeninstelling

De PPI is vooral geschikt om individuele beschikbare premieregelingen (DC) in onder te brengen. Zij kan zelf geen risico's op zich nemen, zoals langlevensrisico's of rendementsgaranties. De PPI kan dus niet zelfstandig levenslange pensioenuitkeringen doen, zoals een pensioenfonds of verzekeraar. Via een PPI kunnen echter wel DC regelingen in de opbouwfase bedienen. Daarmee biedt de PPI in Nederland een alternatief voor verzekerde regelingen (met DC vorm). Voor buitenlandse partijen biedt de PPI een eenvoudige structuur voor het aanbieden van DC regelingen. De PPI biedt echter niet de consolidatiemogelijkheid waarop veel bestaande ondernemingspensioenfonds wachten. Daarvoor is immers nodig dat ook verschillende DB regelingen in een PPI kunnen worden ondergebracht.

Multi OPF

De Vereniging van Ondernemingspensioenfonds heeft een voorstel gedaan om het

Voldoen aan de governance vereisten is door een Multi OPF eenvoudiger te realiseren.

samengaan van bestaande ondernemingspensioenfonds snel mogelijk te maken. Zo kunnen niet alleen de voordelen van schaal en expertise in uitvoering (administratie en vermogensbeheer) worden benut, maar kan ook het bestuur gezamenlijk plaatsvinden. Voldoen aan de governance vereisten is hierdoor eenvoudiger te realiseren. In een Multi OPF kunnen pensioenregelingen van verschillende ondernemingen worden samengebracht. Ringfencing is mogelijk, zodat vermogens en pensioenverplichtingen van verschillende fondsen apart kunnen blijven indien gewenst. Verschillen in dekkingsgraden of deelnemersbestanden kunnen hiertoe immers aanleiding geven.

Haagse beleidsmakers hebben een uitgebreider voorstel gedaan voor het samenbrengen van

pensioenregelingen in een Multi OPF. Hierbij zouden ook pensioenregelingen van ondernemingen die nu nog geen eigen pensioenfonds hebben zich bij een Multi OPF kunnen aansluiten. OPF'en dringen echter aan op een snelle totstandkoming van het Multi OPF.

Met de komst van de PPI en het Multi OPF worden belangrijke innovaties ingezet. Beide zijn van belang voor de uitvoering van pensioenregelingen in Nederland. Een 'PPI extra', die ook buitenlandse DB regelingen aankan, zal echter nodig zijn om ook internationale ondernemingen goed te bedienen.

Alwin Oerlemans, Adjunct-Directeur Institutional Clients APG Groep
a.oerlemans@cordares.nl

Pensioenadministratie BPF Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf naar Cordares

Per 1 januari 2010 wordt het Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf klant bij Cordares. Het nieuwe mandaat heeft betrekking op de administratie van de pensioenregeling, bestuursondersteuning van het pensioenfonds en uitvoering van de vut-regeling.

Transitie

Begin dit jaar is een team van professionals gestart met de voorbereidingen van de transitie van de pensioenadministratie en -communicatie voor onder andere 150.000 actieve deelnemers en circa 4.000 werkgevers. In totaal zullen 600.000 deelnemers, slapers en uitkeringsgerechtigden door Cordares bediend worden. De transitie en implementatie in de systemen van Cordares staat onder leiding van een stuurgroep waarin werkgevers- en werknemersvertegenwoordigers van het pensioenfondsbestuur zitting hebben. Bij een geruisloze transitie worden de eerste pensioenuitkeringen per 1 januari 2010 gerealiseerd.

Naast het bouwen van de systemen en het analyseren van de over te dragen bestanden, werkt het transitieteam ook aan communicatietrajecten voor de diverse belangengroepen van het pensioenfonds.

Hoge mutatiegraad

Kenmerkend voor de sector, en daarmee voor het fonds, is het grillige verloop van werkgevers en werknemers. Mutaties volgen elkaar in hoog tempo op. Een hoge mutatiegraad vraagt om een korte doorlooptijd. Hoe eerder gegevens van de werkgever worden aangeleverd, hoe kleiner de kans op

vergissingen. Een kenmerk waarmee tijdens de transitie rekening wordt gehouden.

Eén van de meest kritische aspecten in dit traject is de informatie die Cordares tijdig nodig heeft van de werkgevers. Over de wijze waarop werkgevers die informatie kunnen aanleveren, bestaan verschillende ideeën. Cordares toetst die ideeën in een panel waarin naast verschillende werkgevers ook de vakbond vertegenwoordigd is.

Oplossing

Een maandelijkse afrekening die aansluit op de administratie van de werkgever is een oplossing die past bij de hoge mutatiegraad van het fonds. De logistiek van gegevensuitwisseling moet dan wel op een zeer hoog niveau gebracht worden. Dat vraagt een belangrijke, eenmalige inspanning van de werkgevers. De ervaring leert echter dat na die eenmalige inspanning de administratieve belasting van de werkgevers aanzienlijk wordt vereenvoudigd. Cordares is in overleg met de werkgevers en hun softwareleveranciers om deze logistieke gegevensstroom in te regelen.

In deze overleggen worden de positieve ervaringen met vergelijkbare transitietrajecten meegenomen, waarin het traject van maandelijkse afrekening heeft geleid tot een incassoresultaat boven de 99%.

Zeker in deze tijd met 'geen premie, wel pensioenrechten' is het van toenemend belang voor elk fonds dat het proces van incasso en handhaving optimaal werkt. Juist om deze criteria heeft het bestuur van het Bedrijfstak-

Een éénmalige inspanning kan de administratieve belasting van de werkgevers aanzienlijk vereenvoudigen.

pensioenfonds voor het Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf voor Cordares gekozen.

Het pensioenfondsbestuur wil het administratieve gemak voor de werkgevers en andere betrokkenen in de toekomst verder uitbreiden. Naast een optimale logistiek van gegevensuitwisseling, wordt er gewerkt aan gecombineerde premienota's voor andere heffingen in de bedrijfstak.

Bas van Veen,
Directeur Institutional Sales Cordares
b.vanveen@cordares.nl

Eerste verloning Pensioenuitkering BPF Baksteen

Het verplaatsen van pensioenadministraties naar een andere uitvoerder is een complex en vaak kostbaar proces. Het wordt omgeven door veel onzekerheden en mogelijke risico's. Op basis van de juiste kennis en ervaring, en vooral door samenwerking van verschillende disciplines ondervinden de deelnemers en gepensioneerden geen hinder. Het transitietraject van het bedrijfstakpensioenfonds voor de Baksteen-industrie heeft dit onderstreept.

Een prioriteit bij het transitieproces van het BPF Baksteen was een juiste en tijdige uitbetaling van de uitkeringen in januari 2009. Eind december 2008 zijn de bestanden door de latende uitvoerder aangeleverd. Na het inlezen van de gegevens in de systemen van Cordares zijn alle scenario's grondig getest. Met uitzondering van enkele betalingen in het buitenland, was het mogelijk om alle betalingen correct uit te voeren

met de juiste bruto bedragen en de juiste inhoudingen. Door het aanvullen van de gegevens met onder andere het IBAN nummer werden ook voor de buitenlandse betalingen geen problemen voorzien. De daadwerkelijke uitbetalingen, zowel in het binnen- als buitenland, zijn dan ook tijdig gerealiseerd. De pensioengerechtigden hebben geen hinder ondervonden van de transitie.

Het bestuur van het BPF Baksteen wordt nauwgezet op de hoogte gehouden van alle ontwikkelingen die de transitie van de pensioenadministratie met zich meebrengt. Uiteindelijk is en blijft het bestuur eindverantwoordelijk.

Bas van Veen,
Directeur Institutional Sales Cordares
b.vanveen@cordares.nl

Waar komt u Cordares tegen?

Cordares staat in contact met de markt. Daarom zijn we ook geregeld te vinden op congressen en seminars. In de komende periode kunt u ons vinden op:

Pensioenactualiteiten 2009

Op 12 en 13 maart vindt in Rotterdam 'Pensioenactualiteiten 2009' plaats. Actuele thema's zoals de kredietcrisis, consolidatie en pensioencommunicatie staan op het programma. Alwin Oerlemans, Adjunct-Directeur Institutional Clients van Cordares/APG Groep, een masterclass over Integraal risicobeheer. Pensioenfondsen en toezichthouder stellen het beheersen van risico's centraal. Een integrale benadering vormt daarbij het

uitgangspunt. Daarnaast verzorgt Marjo Pluijmaekers, Directeur Advies en Marktcommunicatie van APG Groep, een praktijkcasus over het communicatiebeleid van het pensioenfonds voor Onderwijs en Overheid.

Vastgoedbeleggingen voor particulieren

Op de internationale kunstbeurs TEFAF in Maastricht geeft Cordares Vastgoed donderdagmiddag 19 maart een presentatie over Vastgoed CV's. Ondanks de kredietcrisis ontvingen beleggers in Cordares vastgoed CV's over heel 2008 een contante uitkering van 7,5%. De besloten bijeenkomst is bestemd voor particulieren en pensioenfondsen.

Wilt u als pensioenfondsbestuurder deze bijeenkomst bijwonen, stuur dan een e-mail naar j.sibbald@cordares.nl.

Anniversary Meeting

Op 25 maart viert Netspar haar vierjarig bestaan. Tijdens deze bijeenkomst worden verschillende papers gepresenteerd. Fieke van der Lecq, hoogleraar Cordares-leerstoel Pensioenmarkten, en Alwin Oerlemans presenteren hun paper over 'ZZP'ers zonder pensioen'. ZZP'ers kunnen immers niet als werknemers binnen een pensioenfonds sparen voor een goed pensioen. Ook tijdens het

Netspar panel op 14 april staat dit onderwerp centraal.

ALM-congres

Het WTC Rotterdam is op 30 en 31 maart het toneel voor de twaalfde editie van het ALM-platform. Pieter van Foreest, Senior Risk Manager Cordares Vermogensbeheer, brengt u op de hoogte van tegenpartijrisico en hoe daar rekening mee te houden. Alwin Oerlemans gaat in op nieuwe ontwikkelingen die pensioenfondsenbesturen op het terrein van risicomanagement kunnen gebruiken in hun beleid.

Wilt u weten waar u Cordares nog meer kunt verwachten in 2009 neem dan contact op met Mark Severs via m.severs@cordares.nl.

Foto's Fieke van der Lecq (L) en Alwin Oerlemans (R)

Karin Roeloffs

"Fusie Cordares / APG Groep biedt voordelen voor pensioenfondsen"

Verschillende pensioenfondsbesturen hebben hun vermogensbeheer toevertrouwd aan Cordares. "Voor bestaande en toekomstige klanten heeft de fusiecombinatie een ongekend breed en diepgaand beleggingsaanbod", aldus Karin Roeloffs (hoofd Relationship Management bij Cordares Vermogensbeheer).

Wereldwijd beleggen

Op dit moment wordt er hard gewerkt aan de samenvoeging van de vermogensbeheer-afdelingen van APG Groep en Cordares. Het wordt voor pensioenfondsen nog interessanter om hun beleggingsportefeuille onder te brengen bij APG Groep. "De bundeling van de expertise van beide organisaties en de schaalgrootte die zo ontstaat, staan borg voor optimale resultaten, specifiek voor pensioenfondsen. Cordares brengt daarbij de specialis-tische ervaring van het werken voor verschil-lende opdrachtgevers in. APG Groep biedt pensioenfondsen wereldwijd toegang tot de beste marktpartijen en alle mogelijke beleggingsproposities", stelt Roeloffs.

Schaalvoordeel

Het vermogensbeheerbedrijf van APG Groep telt na de samenvoeging met de afdeling Cordares Vermogensbeheer 300 beleggingsprofessionals met elk hun specifieke kennis en ervaring op het gebied van portefeuillebeheer en risicomanagement. "Doordat APG Groep ook kantoren heeft in de financiële centra New York en Hong Kong

kunnen lokale inzichten gebruikt worden bij het beheren van de portefeuilles. Bovendien bestaan er op allerlei fronten uitstekende contacten met universiteiten en financiële instellingen zodat innovatieve inzichten kunnen worden toe-gepast op het beheren van de portefeuilles."

Sturen op hoofdlijnen

Een pensioenfonds dat besluit haar beleggingsportefeuille bij APG Groep onder te brengen, kan een keuze maken uit twaalf zeer gevarieerde beleggingspools, om haar beleggingsportefeuille samen te stellen. Daardoor wordt het hele spectrum van beleggingsmogelijkheden bereikbaar. "Het pensioenfondsbestuur kiest de uiteindelijke samenstelling van de beleggingsportefeuille op basis van deze pools. APG Groep adviseert over deze asset allocatie, op basis van een ALM studie, waardoor maatwerk gegaran-deerd is."

De propositie Pensioenvermogensbeheer wordt in de volgende Nieuwsbrief nader belicht.

Kort nieuws

Invoering Toeslagenlabel

Door de kredietcrisis staat ook de invoering van het toeslagenlabel weer ter discussie. Eigenlijk zou het label al vanaf 1 januari 2009 gebruikt moeten worden. Er is uitstel verleend tot 1 april 2009. Probleem is alleen dat het label moet worden vastgesteld op grond van de situatie van het pensioenfonds op 31 december 2008. Dat brengt met zich mee dat er nog geen rekening is gehouden met de herstelplannen. Daarom zal bij een aantal fondsen het vastgestelde label geen goed beeld meer geven van de huidige situatie. Dat kan ervoor pleiten om de invoering van het toeslagenlabel nog verder uit te stellen.

Waardeoverdracht

Nu bij vrijwel alle pensioenfondsen de dekkingsgraad beneden de 100% is gedaald zijn de waardeoverdrachten in Nederland vrijwel stil komen te liggen. Maar nog steeds is er onduidelijkheid over een aantal punten. Welke handelingen mogen nu nog verricht worden door fondsen in onderdekking? En onder welke voorwaarden moeten de waardeoverdrachten weer hervat worden als de periode van onderdekking voorbij is? Over deze vragen vindt nog altijd overleg plaats tussen de koepels van pensioenfondsen en verzekeraars, en is er afstemming met toezichhouder DNB en het ministerie van SZW.

Colofon

Concept, tekst en vormgeving
Cordares Concerncommunicatie
Postbus 637
1000 EE Amsterdam

www.cordares.nl

Contact redactie
m.severs@cordares.nl, 020 583 32 56

Deze nieuwsbrief is informatief bedoeld en met de grootst mogelijke zorg samengesteld. Er kunnen echter geen rechten aan worden ontleend.